

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва,
стандартизації та біотехнології**

Кафедра птахівництва, якості та безпеки продукції

ПРОГРАМА

**і методичні рекомендації виробничої спеціально-технологічної практики
для здобувачів вищої освіти СВО «Магістр»
спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка»
денної та заочної форми навчання**

МИКОЛАЇВ 2020

УДК 378.147.88:389
П78

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету ТВППТСБ Миколаївського національного аграрного університету від 20.02.2020 р., протокол № 7.

Укладачі:

Л.С. Патрєва - доктор сільськогосподарських наук, завкафедри птахівництва, якості та безпечності продукції Миколаївського національного аграрного університету;

О. О. Стародубець – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри птахівництва, якості та безпечності продукції.

Рецензенти:

С.В. Фоміна - заступник директора з питань стандартизації, якості та наукової діяльності, Державне підприємство «Миколаївський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» ДП «Миколаївстандартметрологія»;

Т.В. Підпала - доктор сільськогосподарських наук, завкафедри технологій переробки, стандартизації і сертифікації продукції тваринництва Миколаївського національного аграрного університету;

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
1.1. Мета спеціально-технологічної практики	4
1.2. Основний зміст спеціально-технологічної практики	4
2. Організація проведення практики	6
2.1. Вибір бази практики та закріплення студента за місцем практики	6
2.2. Закріплення керівників практики	8
2.3. Обов'язки й права студента на практиці	9
2.4. Обов'язки керівника практики від кафедри	10
2.5. Функції керівника практики від бази практики	10
3. Програмні завдання для вивчення на базі практики основних напрямків підготовки	11
3.1. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з якості та безпечності сільськогосподарської, харчової та іншої продукції	11
3.2. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики зі стандартизації та сертифікації сільськогосподарської, харчової та іншої продукції	12
3.3. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з управління якістю сільськогосподарської продукції та виробництва	13
3.4. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з управління якістю у невиробничих та інших сферах діяльності	15
3.5. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з моніторингу і методів поліпшення якості сільськогосподарської, харчової та іншої продукції	17
3.6. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях	18
3.7. Спеціально-технологічна практика з управління трудовими ресурсами	20
3.8. Спеціально-технологічна практика з менеджменту організацій	23
3.9. Програма та методичні вказівки щодо спеціально-технологічної практики з економіки виробництва і переробки продукції	24
4. Оформлення документів про практику	25
4.1. Вимоги до оформлення щоденника	25
4.2. Вимоги до змісту та оформлення звіту про практику	26
5. Зведені відомості про роботу, виконану студентом під час проходження практики за програмою підготовки СВО «Магістр»	29
6. Захист звіту про практику	30
7. Критерії диференціації оцінок	31
Додатки	32

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета спеціально-технологічної практики

Мета спеціально-технологічної практики полягає у:

- завершенні практичної підготовки випускника університету як необхідної передумови його професійного становлення;
- одержанні на базі практики необхідної інформації для розроблення практичної частини підготовки і апробації запропонованих заходів та пропозицій.

-

1.2. Основний зміст виробничої спеціально-технологічної практики

Основними завданнями виробничої спеціально-технологічної практики студентів програми підготовки фахівців СВО «Магістр» спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка» є практичне застосування, розширення і поглиблення знань, що отримані при вивченні спеціальних дисциплін, набуття і вдосконалення ними професійної майстерності. Залучення їх до суспільно-корисної праці, культурно-масової роботи безпосередньо у виробничих колективах, залучення студентів до самостійного виконання робіт за обраним фахом, виховання почуття відповідальності за доручену справу тощо.

Студенти факультету проходять виробничу практику з таких основних напрямів:

- якість і безпечність сільськогосподарської, харчової та іншої продукції;
- стандартизація і сертифікація сільськогосподарської, харчової та іншої продукції;
- управління якістю сільськогосподарської продукції та виробництва;
- управління якістю у невиробничих та інших сферах діяльності;
- моніторинг та методи поліпшення якості сільськогосподарської, харчової та іншої продукції.

Під час проходження виробничої спеціально-технологічної практики студенти:

- вивчають розроблені та впроваджені на підприємстві системи якості, системи управління якістю, системи управління довкіллям, системи моніторингу, а при необхідності беруть участь в їх розробленні;

- закріплюють знання і набувають практичні навички щодо розроблення нормативних документів на продукцію, процеси, послуги; оформлення документів для підтвердження відповідності продукції, документів щодо визнання сертифікатів іноземних держав;

- знайомляться з нормативно-правовими актами щодо якості та безпечності продукції, якими керуються на конкретному виробництві;

- знайомляться із впровадженням на підприємстві національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими;

- вивчають передовий досвід впровадження Систем управління якістю (СУЯ) та існуючі проблеми;

- вивчають можливість розроблення та впровадження СУЯ на конкретному виробництві, якщо такі не впроваджені;

- вивчають за допомогою законів та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці, чинні галузеві нормативно-технічні документи, чітко усвідомлюють соціально-етичну важливість проблеми безпеки праці, вирішують типові задачі з охорони праці відповідно до посадових обов'язків займаної посади, яку вони будуть обіймати у майбутньому. Вивчають організацію цивільного захисту на підприємстві.

Під час проходження практики студент вивчає також економічні аспекти діяльності підприємства, вплив виробництва певного виду продукції на стан довкілля та інші напрями діяльності, вивчає фактори, які впливають на якість і безпечність продукції конкретного підприємства тощо.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація і проведення виробничої спеціально-технологічної практики здійснюється згідно з наказом по університету. Наказ на практику формується за поданням завідувача випускаючої кафедри і в обов'язковому порядку узгоджується з деканатом факультету.

2.1. Вибір бази практики та закріплення студента за місцем практики

Базами виробничої спеціально-технологічної практики студентів можуть слугувати державні та приватні установи, а також передові господарства, які мають базу для проходження практики з відповідних напрямків та спроможні забезпечити кваліфіковане керівництво практикою і належне побутове влаштування студентів. Бази практики з науково-дослідної діяльності, які забезпечують підготовку фахівців спеціальності 152 - «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка» СВО «Магістр» Миколаївського національного аграрного університету: ДП «Миколаївський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»; ПрАТ «Лакталіс-Миколаїв», м. Миколаїв; АТЗТ «Агро-Союз», Синельниківський район Дніпропетровської області; ДП ПЗ «Степовий», Миколаївський район Миколаївської області; ТОВ «Молочна компанія Дружба», смт Нова Одеса Миколаївської області; ВАТ «Племзавод «Степной», Кам'янсько-Дніпровський район Запорізької області; СГПП «Техмет-Юг», Вітовський район Миколаївської області; ТОВ «Таврійські свині», м. Скадовськ Херсонської області; ВАТ «Південа сільськогосподарськорибоводна промисловість», Миколаївської області; ДП ДГ «Еліта» Миколаївського інституту агропромислового виробництва НААН, Жовтневий район Миколаївської області; ВАТ «Миколаївський комбінат хлібопродуктів», м. Миколаїв; Миколаївський державний проектно-технологічний центр «Облдержродючість», с. Полігон, Миколаївського р-ну, Миколаївської обл.; Лабораторія визначення якості кормів і кормових добавок ЗАТ «Миколаївський комбінат хлібопродуктів», м. Миколаїв; Обласна державна лабораторія ветеринарної медицини, м. Миколаїв.

Бази переддипломних практик, які забезпечують підготовку фахівців спеціальності 152 - «Метрологія та

інформаційно-вимірювальна техніка» Миколаївського національного аграрного університету: ДП «Миколаївський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»; Миколаївський обласний державний проектно-технологічний центр охорони родючості ґрунтів і якості продукції, с. Полігон, Миколаївського району, Миколаївської обл.; Обласна державна лабораторія ветеринарної медицини, м. Миколаїв; ВАТ «Вознесенський сиркомбінат», м. Вознесенськ; ВАТ «Очаківський райагрохім»; ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Юнітеп ЛТД»; ННПЦ Миколаївського НАУ, Миколаївська обл.; Факультет механізації сільського господарства Миколаївського НАУ, м. Миколаїв; ФГ «Міг-Сервіс-Агро», Новоодеський район, Миколаївської області; ЗАТ «Аваль-Еталон» ДСП «Миколаївська птахофабрика»; ВАТ «Миколаївське сільськогосподарське рибоводне підприємство»; АТЗТ «Агро-Союз», Дніпропетровська обл.; ВАТ «Племзавод «Степной», Запорізька обл.; ВАТ «Каланчацький маслозавод», Херсонська обл.; Сільськогосподарське рибоводне приватне підприємство «Амур-Аква», Центральний район; ДП ДГ «Зоряне» Миколаївського інституту АПВ; ВАТ «Баштанська райсільгоспхімія» Миколаївська область; ДП «Миколаївстандартметрологія», м. Миколаїв; ДП «Миколаївський ЦПЗПС», м. Миколаїв; ПрАТ «Лакталіс-Україна», Миколаївський район; СВК «Лиманський»; ТОВ «МФХ-Сільгосп підприємство»; АПФ «Сільгосппродукт»; ТОВ «Терновський хлібзавод»; ЗАТ «Баштанський сирзавод», м. Баштанка, Миколаївської обл.; ВАТ «Веселинівський завод СЗМ»; ТОВ «СВЛ-Миколаїв», м. Миколаїв; ТОВ «Лакомка»; ВАТ «Коблево»; ПП ПК «Золотой теленок»; ТОВ «Алиманіка», м. Миколаїв; ПП «Малицький», м. Миколаїв; ФГ «Союз-Агро-Юг», Миколаївська обл., м. Нова Одеса.

Організацію і керівництво і виробничою спеціально-технологічною практикою студентів здійснює професорсько-викладацький склад факультету та спеціалісти у сфері стандартизації, сертифікації, моніторингу та управління якістю, установи, організації, підприємства або господарства відповідно з Положенням про виробничу практику.

Розподіл студентів за місцями спеціально-технологічної практики, закріплення за керівниками практики від кафедри та підприємства проводять за два місяці до початку практики. Керівники уточнюють робочу програму спеціально-технологічної практики,

узгоджують її з керівництвом кафедри та підприємства. За місяць до початку практики проводяться інструктивні збори студентів, на яких до їх відома доводиться розподіл за місцями практики та за керівниками. Розподіл студентів за місцями практики і за керівниками оформляється наказом ректора, який доводиться до відома студентів. На цих зборах їх ознайомлюють з порядком підготовчої роботи, проходженням практики та її захистом, визначають документи, які студент повинен отримати на початок практики та представити по її завершенні. Списки закріплення студентів за місцями спеціально-технологічної практики передаються на кафедри і бази практик. За тиждень до початку практики студенти отримують направлення, програму, методичні вказівки та щоденник практики.

2.2. Закріплення керівників практики

Для проведення спеціально-технологічної практики наказом по університету призначається керівник практики.

Керівниками спеціально-технологічної практики студентів також є керівники їх магістерських робіт. Організацію та координацію практики здійснює викладач випускаючої кафедри, призначений розпорядженням декана.

2.3. Обов'язки й права студента на практиці

Студент зобов'язаний:

- до початку виробничої спеціально-технологічної практики одержати на кафедрі направлення на практику, її програму і щоденник;
- також до початку практики (за 2-3 дні) здати у відповідну службу бази практики направлення і фотографії для оформлення перепустки (за потребою);
- своєчасно прибути на практику, пройти виробничий інструктаж, вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, його графіка роботи;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вести щоденник практики за встановленою формою;

- періодично за встановленими строками подавати для контролю щоденник керівнику практики від кафедри та керівнику від підприємства, де вони оцінюють стан і якість проходження практики;

- своєчасно скласти звіт про виконання програми та індивідуального завдання з практики за встановленою формою і захистити його на кафедрі.

Студент має право:

- до початку спеціально-технологічної практики одержати на кафедрі консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- до закінчення спеціально-технологічної практики (не пізніше ніж за день) одержати ділову характеристику, підписану керівником підприємства чи структурного підрозділу;

- отримувати необхідні консультації та інформацію для виконання програми спеціально-технологічної практики;

- при тривалості виробничої спеціально-технологічної практики більше 30 календарних днів студенти можуть призначатись на вакантні посади працівників об'єкта практики;

- для студентів, які навчаються без відриву від виробництва у навчальних планах може бути передбачена спеціально-технологічна практика тривалістю до одного місяця;

- студент може пропонувати об'єкт проходження спеціально-технологічної практики, якщо його дипломна або магістерська робота не прив'язана до конкретного підприємства.

2.4. Обов'язки керівника практики від кафедри

Керівник практики від кафедри зобов'язаний

- до початку спеціально-технологічної практики перевірити готовність бази практики до прийняття студентів;

- провести інструктаж зі студентами про порядок проходження практики;

- забезпечити студентів необхідними документами (направлення, програма, щоденник, календарний план тощо);

- консультувати студентів з питань збирання й підготовки матеріалів для дипломної чи магістерської роботи, підготовки звіту про практику;

- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з програмою;

- сприяти забезпеченню нормальних умов праці та побуту студентів і проведенню з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- контролювати виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- брати участь в роботі комісії по захисту звітів про практику і рецензувати звіти;
- готувати письмовий звіт про підсумки практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення.

2.5. Функції керівника практики від бази практики

У період виконання покладених на нього функцій керівник спеціально-технологічної практики від підприємства:

- забезпечує проведення інструктажу студентів з правил охорони праці та техніки безпеки;
- допомагає студентам у збиранні інформації для виконання дипломної чи магістерської роботи і підготовки звіту про практику;
- здійснює методичне керівництво і надає допомогу студентам при виконанні відповідних розрахунків;
- контролює роботу студентів і дотримання ними трудової дисципліни;
- періодично перевіряє ведення щоденників студентами, розглядає та оцінює звіти з практики;
- дає письмові характеристики студентів з оцінкою їхнього ставлення до роботи, додержання трудової дисципліни, рівня теоретичної та практичної підготовки, набутих навичок і вмінь.

3. ПРОГРАМНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НА БАЗІ ПРАКТИКИ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ ПІДГОТОВКИ

За час виробничої спеціально-технологічної практики студент зобов'язаний виконати дві групи завдань практичної підготовки:

- зібрати й проаналізувати інформацію про діяльність організації, зміст якої визначається темою і планом дипломної чи магістерської роботи;

- виконати практичні завдання, регламентовані методичними вказівками з вивчення дисциплін навчального плану.

Зміст першої групи завдань кожен студент визначає для себе самостійно, за потреби він може проконсультуватись у свого наукового керівника та консультантів.

Зміст другої групи завдань міститься у методичних вказівках з вивчення відповідної навчальної дисципліни, які наведено нижче (п.п. 3.1.-3.5.).

3.1. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з якості та безпечності сільськогосподарської, харчової та іншої продукції

Мета практики. Вивчення системи контролю якості та безпечності харчової і сільськогосподарської продукції та набуття практичних навичок з визначення відповідних показників.

Програма практики. Під час проходження виробничої практики студент повинен провести оцінку якості та безпечності виготовленої продукції у господарстві (на підприємстві).

Брати участь у визначенні показників якості та безпечності 2-3 видів продукції господарства (підприємства) у цьому разі, по можливості, визначити такі показники:

- наявність патогенної мікрофлори;
- вміст поживних речовин (білки, жири, вуглеводи, мінеральні речовини, вітаміни);
- наявність та вміст харчових добавок (консерванти, барвники, антиоксиданти тощо);
- наявність та вміст пестицидів;
- наявність та вміст лікарських препаратів, які використовують для лікування сільськогосподарських тварин.

Опрацювати нормативні документи з питань якості та безпечності харчових продуктів і продовольчої сировини.

Методичні вказівки. Для виконання програми практики необхідно:

- оволодіти методами визначення показників якості та безпечності продукції;
- знати гранично допустимі концентрації показників безпечності для продукції, яка виготовляється у господарстві (підприємстві);
- проаналізувати та здійснити оцінку відповідності існуючих процедур системи утилізації неякісної та небезпечної продукції вимогам нормативних документів і нормативно-правових актів.

3.2. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики зі стандартизації та сертифікації сільськогосподарської, харчової та іншої продукції

Мета практики. Набуття практичних навичок зі стандартизації і сертифікації сільськогосподарської продукції та розроблення нормативних документів, уміння зробити висновок щодо дотримання вимог стандартів і подати пропозиції щодо заходів підвищення організаційно-технічного рівня виробництва з метою створення умов для випуску високоякісної продукції, зниження витрат сировини та зменшення браку.

Програма практики. При проходженні спеціально-технологічної практики студент повинен:

- детально ознайомитися зі стандартами на продукцію і технологічні процеси господарства (підприємства), а також з правилами та методами контролю, що застосовують у господарстві (на підприємстві);
- вивчити необхідність і можливість гармонізації нормативних документів на один-два види продукції з вимогами стандартів ISO, EN та директивами Євросоюзу;
- при необхідності розробити ТУ на харчову, кормову або промислову сільськогосподарську продукцію (перевагу надати тим видам продукції, технічні умови для яких ще не розроблені, або застаріли і потребують заміни);
- вибрати та обґрунтувати схему (модуль) оцінки відповідності для продукції даного господарства (підприємства);

- опрацювати протоколи випробувань, декларації про відповідність чи сертифікати відповідності продукції господарства (підприємства), оформлені у поточному році;

- брати участь:

- у оформленні документів: посвідчення якості, сертифікатів: якості, фітосанітарного, карантинного, радіологічного, ветеринарного, сертифіката відповідності при підготовці партій сільськогосподарської продукції на експорт;

- у розгляді документації заявника імпортованої продукції, оформленні свідоцтва про визнання та сертифіката відповідності продукції, що імпортується.

Методичні вказівки. З метою виконання програми практики студенту необхідно:

- знати вимоги основоположних національних стандартів щодо правил і порядку розроблення стандартів технічних умов України і гармонізації вітчизняних стандартів з міжнародними та європейськими стандартами;

- знати порядок впровадження Україною Директив ЄС;

- вміти вибрати схему (модуль) оцінки відповідності різних видів продукції щодо конкретних умов господарства;

- брати участь у роботі виробничих або галузевих органів і служб стандартизації та сертифікації.

3.3. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з управління якістю сільськогосподарської продукції та виробництва

Мета практики. Закріплення теоретичних знань та набуття навиків управління якістю та безпечністю сільськогосподарської продукції на всіх етапах її виробництва відповідно до концепції «від лану-до столу»

Програма практики. Під час проходження виробничої практики студент повинен:

- ознайомитись з асортиментом продукції господарства (підприємства) та технологією її виготовлення;

- визначити стадії формування якості та фактори, які обумовлюють якість;

- зробити аналіз критичних технологічних процесів (операцій) і критичних ризиків, що впливають на якість;

- розробити чек-лист або опитувальну анкету щодо програм-передумов, як необхідного елементу впровадження систем управління безпечністю на підприємстві відповідно до стандартів серії 22000 (належної гігієнічної практики, належної лабораторної практики тощо);

- описати існуючу систему, провести її аналіз або розробити систему просування продукції;

- розробити схему технохімічного контролю для 1-2 видів продукції, яка б гарантувала виготовлення якісної продукції;

- провести аналіз можливості впровадження вимог належних практик для первинного виробництва;

- провести аналіз впливу маркетингової складової управління якістю продукції та запропонувати керівництву заходи з її вдосконалення;

- вивчити вплив окремих чинників сільськогосподарського виробництва на стан (якість) довкілля;

- провести аналіз впливу логістичної складової управління якістю продукції та запропонувати керівництву заходи з її вдосконалення.

Для виконання програми виробничої спеціально-технологічної практики студент повинен знати і вміти використовувати в роботі:

- основні вимоги Законів України та нормативних актів щодо якості і безпечності сільськогосподарської продукції та етапів її виробництва;

- вимоги міжнародних, регіональних та національних стандартів щодо переробних підприємств, господарств з вирощування сільськогосподарських культур та утримання тварин тощо;

- вимоги стандартів та прикладні аспекти розроблення, впровадження і вдосконалення систем забезпечення та управління якістю сільськогосподарської продукції і виробництва, систем управління безпечністю харчової продукції;

- принципи і вимоги належних практик з метою організації безпечного виробничого середовища;

- принципи логістики та маркетингу, вимоги міжнародних стандартів до управління екологічними аспектами для збереження належної якості сільськогосподарської продукції;

- методологію використання концепції НАССР для визначення критичних точок контролю на виробництві та управління ним;

- принципи і вимоги до системи, що простежуються в харчовому ланцюзі та методичні засади її створення.

3.4. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з управління якістю у невиробничих та інших сферах діяльності

Набуття практичних навичок організації та проведення роботи з управління якістю продукції на різних стадіях життєвого циклу продукції, а також поглиблення і закріплення знань та вмінь використання методичних підходів до управління якістю навколишнього середовища, виробничими процесами для підвищення якості та безпечності продукції і виробництва в цілому; набуття досвіду застосування принципів та методів управління персоналом у системах менеджменту організацій.

При проходженні спеціально-технологічної практики студент повинен:

- проаналізувати та здійснити оцінку відповідності існуючої системи управління якістю чи її елементів (забезпечення, контролю, планування та поліпшення) сучасним вимогам;

- здійснити вивчення передового досвіду з управління якістю з використанням методів самооцінки;

- брати участь у розробленні програм та проектів управління якістю (чи окремих елементів) з використанням сучасних концепцій, інструментів, засобів та методів управління якістю продукції;

- розробити обґрунтовані пропозиції щодо можливості розроблення та впровадження систем менеджменту якості, систем керування докільям або інтегрованих систем менеджменту у відповідній сфері діяльності;

- провести підбір ефективних статистичних методів для оцінки ефективності та результативності СУЯ,

- розробити обґрунтовані пропозиції щодо використання методів та інструментів при управлінні якістю продукції, керування докільям чи іншими аспектами діяльності;

- вивчити досвід підготовки спеціалістів на місцях з питань систем менеджменту;

брати участь у:

- документуванні в системі якості (розробленні, веденні, актуалізації, архівації тощо);
- у підготовці та проведенні внутрішніх аудитів систем менеджменту;
- у розробленні програм підвищення кваліфікації та навчання персоналу в системі управління якістю;
- розробці заходів із вдосконалення процесів управління якістю протягом життєвого циклу продукції.

Для виконання програми спеціальної виробничої практики студенту необхідно знати та вміти використовувати:

- міжнародні стандарти відповідної сфери діяльності (на системи якості, системи управління безпечністю, системи керування довкіллям, системи управління безпекою праці та гігієни тощо);
- сучасні концепції, методи та інструменти менеджменту якості і тенденції їх розвитку;
- статистичні методи контролю та управління якістю продукції, процесів;
- статистичні методи роботи з інформацією щодо якості та безпечності продукції, рекламаціями;
- методи вивчення потреб споживачів, постачальників;
- прикладні аспекти розроблення інтегрованих систем управління якістю;
- методи постійного поліпшення якості продукції, послуги чи процесу,
- створювати ефективні команди та управляти ними з метою вирішення питань, пов'язаних з якістю;
- використовувати методи мотивації та залучення персоналу;
- володіти прийомами ефективних комунікацій;
- вміти планувати та управляти командами проектів із впровадження і удосконалення систем менеджменту;
- визначати фактори, які впливають на якість довкілля;
- здійснювати аналіз екологічних ризиків;
- складати плани внутрішнього аудиту;
- складати процедури системи екологічного менеджменту.

3.5. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з моніторингу і методів поліпшення якості сільськогосподарської, харчової та іншої продукції

Вивчити можливості використання інформаційних систем для спостереження за факторами, які впливають на якість продукції АПК з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, попередження та ліквідації негативних наслідків.

Під час виробничої практики студент повинен:

- детально ознайомитись з усіма етапами виробничого процесу господарства (підприємства) і виявити критичні точки виробничого ланцюга, які найбільш суттєво впливають на якість та безпеку продукції, що виробляється;

- обрати систему моніторингу, що буде найбільш ефективною в умовах господарства (підприємства) і скласти план проведення моніторингу;

- в обраній системі моніторингу вибрати методи контролю факторів, що є найбільш небезпечними в умовах господарства (підприємства).

- проаналізувати критичні контрольні точки даного виробництва і скласти робочі листи або процедури управління;

- зробити висновок щодо відповідності якості продукції господарства (підприємства) чинним нормативним документам;

- зробити оцінку ефективності чинної у господарстві (на підприємстві) системи контролю якості і безпеки продукції та висунути свої пропозиції щодо її удосконалення.

З метою виконання спеціально-технологічної програми практики студент повинен знати і вміти застосовувати:

- методи, за допомогою яких забезпечується специфікація;

- МДР речовин, що забруднюють продукти харчування та довкілля;

- вимоги до якості сільськогосподарської сировини;

- методи контролю якості сировини та готової продукції.

Студент-практикант повинен також вивчити економічні основи діяльності підприємства, зокрема форму власності його, тип підприємства, економічні зв'язки з іншими суб'єктами (отримання сировини і реалізацію продукції, їх ціни); ознайомитись із статутом

підприємства та колективним договором, звернувши увагу на оплату праці; ознайомитись з джерелами економічної інформації (звітністю) та проаналізувати стан економіки підприємства (продуктивність праці, прибуток, рівень рентабельності).

Необхідно оцінити загальний рівень якості продукції. З цією метою використати систему загальних показників, основними серед яких є: коефіцієнт оновлення продукції; частка сертифікованої продукції; частка продукції призначеної для експорту; обсяг товарів, реалізованих за зниженими цінами в сезонний розпродаж.

Під час практики ознайомитись із випуском продукції нижчого і вищого сорту, знати їх ціни, щоб у звіті про практику визначити коефіцієнт сортності, річний прибуток від поліпшення якості, а також (по можливості) річний економічний ефект у виробника продукції поліпшеної якості та споживача, тобто народногосподарський ефект.

Продумати і взяти необхідні дані для економічного обґрунтування майбутньої дипломної чи магістерської роботи.

3.6. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях

Мета практики. Допомогти студентам у підготовці та виконанні завдань розділу «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» у дипломних і магістерських роботах.

Програма практики. Під час проходження виробничої практики студент повинен:

- виявити та проаналізувати небезпечні та шкідливі виробничі фактори на виробництві (види робіт, об'єкти, обладнання, устаткування підвищеної небезпеки), які впливають на умови і безпеку праці на робочих місцях та підприємстві;

- визначити дію небезпечних та шкідливих виробничих факторів на організм робітників;

- визначити перелік законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці України, що містять вимоги до виявлених небезпек в господарстві (на підприємстві);

- визначити відповідність нормативно-правових актів з питань охорони праці України з нормативними актами безпеки господарства (підприємства);

- визначити відповідальність посадових осіб за роботу з охорони праці в господарстві (підприємстві);
- визначити стислий зміст роботи з охорони праці (планування і фінансування цих заходів);
- визначити стан систем управління та оперативного контролю з питань охорони праці;
- визначити значення служби охорони праці (при її наявності) і громадського контролю господарства (підприємства) по забезпеченню здорових, належних і безпечних умов праці;
- визначити стан навчання з питань охорони праці та пожежної безпеки;
- проаналізувати управлінські рішення керівників усіх рівнів управління у господарстві (підприємстві);
- отримати дані про причини недотримання вимог нормативно - правових актів з охорони праці;
- розробити комплекс організаційних та технічних заходів з охорони праці та пожежної безпеки, щодо виявлених небезпек, на основі нормативно-правових та законодавчих актів з питань охорони праці та пожежної безпеки;
- ознайомитися з плануючими документами з питань цивільного захисту;
- визначити можливі небезпеки (аварії), які можуть виникнути на самому об'єкті, на сусідніх об'єктах, вплив природних стихійних явищ, що можуть призвести до надзвичайних ситуацій (НС);
- уточнити наявність засобів зв'язку і оповіщення та їх використання при загрозі НС;
- отримати дані про наявність формувань ЦЗ об'єкта та їх завдання;
- уточнити наявність сховищ (підвалів) та їх місткість для укриття працівників;
- отримати дані про наявність техніки, яку можна використовувати в цілях цивільного захисту (евакуації людей, вивозу матеріальних цінностей)
- оцінити можливості господарства по укриттю та збереженню сільгосппродукції від зараження.

3.7. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з управління трудовими ресурсами

Основною метою даної практики є формування у студентів професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень з управління персоналом під час конкретної роботи в умовах виробництва, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації, розрахунково-аналітичними-операціями, управлінськими процедурами та технічними засобами виконання робіт у майбутній сфері діяльності.

Цілями практики є:

- поглиблення і закріплення знань на основі практичного навчання;
- розвиток навичок науково-дослідної роботи і формування творчого дослідницького підходу до розв'язання прикладних завдань;
- вироблення у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності на посадах, що вимагають кваліфікації спеціаліста та магістра з менеджменту;
- формування та розвиток професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;
- набуття досвіду ділового спілкування та взаємодії з керівниками, фахівцями та виробничими працівниками підприємства.

Завдання практики полягають у:

- розгляді функцій управління персоналом на підприємстві (місці виробничої практики);
- здійсненні аналізу якісного складу персоналу, вивченні методів планування потреби підприємства (місця виробничої практики) у персоналі та методів підбору і відбору персоналу на вакантні посади;
- вивченні методів управління персоналом та практики управління службово-професійним просуванням на підприємстві (місці виробничої практики);
- розгляді практики оцінки і атестації кадрів;
- вивченні прогресивних методів раціоналізації праці і активізації людського фактору на підприємстві (місці виробничої практики);

- розгляді кадрової політики та системи компенсації і винагород підприємства (місця виробничої практики), системи компенсації і винагород.

Під час проходження практики студенти повинні

- ознайомитися з виробничою діяльністю організації;
- закріпити теоретичні знання, отримані при вивченні дисципліни, «Управління персоналом», набути практичних навичок кадрової роботи на виробництві;
- *адаптувати набуті знання стосовно:*
  - визначення місця підприємств і організацій (баз практики) у господарській системі економіки України;
  - оцінки конкурентної позиції об'єкта практики на національному та міжнародних ринках;
  - застосування сучасних методів дослідження, прикладного, ретроспективного та поточного аналізу діяльності підприємств (організацій) на основі достовірної звітно-облікової документації;
  - виявлення якісної і кількісної оцінки тенденцій розвитку діяльності об'єкта практики у контексті розвитку середовища функціонування організації;
  - формування та обґрунтування аналітичних висновків та практичних рекомендацій на основі розрахункових мікро- та макропоказників;
  - визначати специфічні особливості функціонування організацій, їх систем управління;
  - розробляти стратегію розвитку діяльності з оптимальною мобілізацією фінансових, інвестиційних, матеріальних і трудових ресурсів;
  - розробляти та реалізовувати стратегію їх використання;
  - чітко формулювати мету та завдання, визначати напрями і види трудової діяльності, оптимізувати графіки виконання конкретних робіт;
  - визначати ефективну організаційну структуру спеціалізованого підрозділу, функціональні обов'язки з їх раціональним розподілом при оптимальній чисельності персоналу;
  - визначати відповідність стратегій розвитку підприємств (організацій) сучасним тенденціям;
  - виявляти і враховувати об'єктивні прояви кризових явищ;

- визначити фактори середовища прямого та опосередкованого впливу на діяльність підприємств (організацій);
- професійно та кваліфіковано управляти ;
- управляти процесом адаптації господарських одиниць (організацій) до функціонування на ринках;
- використовувати оптимальні методи та інструменти уникнення (мінімізації) економічних ризиків;
- розробляти і реалізовувати на практиці конкретні методи, засоби та інструменти управління підприємством (організацією), і спрямовані на обмеження кризових процесів;
- здійснювати аналіз вимірювачів результативності, а також порівнювати фактичну результативність діяльності підприємства (організації) з цільовою;
- автоматизувати аналітичні, планово-економічні та фінансові розрахунки;
- розробляти та використовувати оптимальні та конкурентоспроможні моделі аналізу та бальні системи оцінок ефективності функціонування підприємства (організації);
- професійно орієнтуватись у сучасних інформаційно-комунікаційних системах, оволодівати новітніми технологіями обробки інформації;
- формувати систему інформаційного забезпечення діяльності підприємства (організації, спеціалізованого підрозділу), визначати ефективні джерела, канали та методи обробки інформації; використовувати сучасні моделі та механізми міжнародної інформаційної підтримки на мікро- та макрорівні з метою досягнення відкритості та прозорості ринкової інформації;
- створювати дійові системи, комунікації з вітчизняними та зарубіжними партнерами, розуміти етику ділового спілкування; знаходити потенційних партнерів, проводити їх попередню порівняльну оцінку та аналіз;
- використовувати психолого-ієрархічні засоби активізації персоналу, формувати сприятливий соціально-психологічний мікроклімат в організації та її позитивний імідж.

3.8. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з менеджменту організацій

Мета та завдання виробничої практики

Виробнича практика з дисципліни «Менеджмент організацій» - складова частина навчального процесу студентів ОКР «Спеціаліст» спеціальності «Менеджмент організації» і є його продовженням у виробничих умовах.

Основною метою практики є формування у студентів професійних вмінь і навичок для приймання самостійних рішень під час конкретної роботи в умовах виробництва.

Цілями виробничої практики є також:

- поглиблення і закріплення набутих знань з дисципліни «Менеджмент організації» на основі практичного навчання;
- розвиток навичок науково-дослідної роботи і формування творчого дослідницького підходу до розв'язання прикладних завдань;
- вироблення у майбутніх фахівців вмінь та навичок практичної діяльності на посадах, що вимагають кваліфікації магістра спеціаліста з менеджменту;
- формування та розвиток професійних вмінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;
- набуття досвіду ділового спілкування з операційними менеджерами підприємство, фахівцями, працівниками підприємства.

Завдання практики полягають у:

- аналізі складових внутрішнього та зовнішнього середовища організації (місця виробничої практики);
- визначення особливостей управління організацією (місця виробничої практики) як певної організаційно-правової форми;
- вивченні галузевих особливостей функціонального управління організацією (місця виробничої практики);
- вивчення практики управління маркетинговою діяльністю, управління матеріально-технічною, фінансово-економічною та соціально-психологічною підсистемою організації (місця виробничої практики);
- придбання навиків складання планів економічного і соціального розвитку, виробничих завдань підрозділами, договорів колективного підряду, в т.ч. на орендній основі;
- збір матеріалів по темах магістерської (дипломної) роботи.

3.9. Програма та методичні вказівки щодо виробничої спеціально-технологічної практики з економіки виробництва і переробки продукції

Мета практики. Основною метою практики є формування умінь роботи з документацією економічного напрямку стандартами, уміння аналізувати виробничі дані, та роботи економічні розрахунки за результатами роботи підприємства і визначати шляхи їх покращення.

Програма практики. Під час проходження практики студент повинен:

- поглибити набуті знання з економіки і маркетингу виробництва продукції;
- оволодіти практичними навичками роботи з економічними документами;
- сформувати навички сучасного економічного мислення використання стандартів в практичній роботі;
- виробити підприємницький та комерційний підхід до виконання виробничих завдань;

Основні завдання для студентів під час практики:

- ознайомитись з структурою підприємства і його організаційно-економічною характеристикою;
- ознайомитись з основними функціями підприємницької діяльності: творчою, ресурсною, організаційно-супровідною, використанням стандартів;
- ознайомитись з основними видами продукції підприємства та стандартами її виготовлення;
- ознайомитись з формами звітності підприємства та методикою обчислення основних економічних показників виробництва;
- ознайомитись з наміченими в господарстві шляхами покращення основних показників роботи;
- ознайомитись з методами формування і планування прибутку від основної діяльності та факторами, що на нього впливають;
- відобразити в звіті з практики перелічені питання.

Методичні вказівки. Для виконання програми практики студенту необхідно оцінити підприємство як суб'єкт господарювання, оволодіти методами визначення собівартості продукції, продуктивності праці та оплати праці, ознайомитись з принципами управління грошовими потоками, проаналізувати ефективність виробничої діяльності підприємства.

4. ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПРАКТИКУ

Після закінчення виробничої спеціально-технологічної практики студент подає на випускаючу кафедру таку звітну документацію:

- щоденник і звіт про спеціально-технологічну практику, підписані керівником від бази практики, засвідчені печаткою та підписані керівником від кафедри; характеристику з місця практики, засвідчену печаткою.

4.1. Вимоги до оформлення щоденника

Щоденник є основним документом студента під час проходження виробничої спеціально-технологічної практики. Для студента, що проходить практику на підприємстві, щоденник одночасно є посвідченням про відрядження і про термін проходження практики. Під час практики студент щоденно веде записи про виконану роботу чи отриману інформацію, звіряє свій робочий графік та відмічає виконання пунктів підготовки дипломної чи магістерської роботи.

У щоденнику студент відображає обсяг і суть виконаної роботи за кожний день практики. Студент повинен пройти спеціально-технологічну практику з усіх дисциплін, наведених вище. При розробленні студентом нормативного документа, у щоденнику можна подати тільки інформацію та обґрунтувати необхідність його розроблення, а розроблений документ навести у звіті.

В щоденнику слід стисло записувати зміст проведеної кожен день роботи. Записи повинні бути чіткими, логічними, зрозумілими. Необхідно виділити економічні показники, які будуть використані в дипломному проекті. Економічна ефективність виробництва продукції може характеризуватись кількістю і вартістю сировини на одиницю продукції, собівартістю одиниці, чистим прибутком на одиницю, рівнем рентабельності. Тому в період практики визначають базу для порівняння і готують вихідні дані для подальших розрахунків (кількість переробленої сировини, кількість виробленої продукції вищого і нижчого сорту, витрати праці, заробітна плата, витрати на виробництво, виручка від реалізації, отриманий прибуток).

При випробуванні продукції господарства (підприємства) за показниками якості та безпеки, студент наводить посилання на методики і прилади, за допомогою яких визначали той чи інший

показник, при застосуванні стандартизованих методик наводить посилання на відповідний стандарт.

Щоденник також повинен містити узагальнення виконаної роботи, порівняння одержаних результатів з чинними в Україні максимально допустимими рівнями щодо показників безпеки та, при можливості, з вимогами директив ЄС. У разі необхідності розкриваються причини невідповідності одержаних результатів вищевказаним нормам та пропозиції щодо усунення причин невідповідності.

Один раз на тиждень практикант подає щоденник на перегляд керівнику для уточнення графіка та контролю виконання запланованої роботи.

По закінченні практики щоденник разом із звітом повинен бути переглянутий керівником практики, який підписує його та складає характеристику. Приклад оформлення щоденника наведений у додатках А і Б.

Оформлений щоденник із звітом студент подає на захист. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

4.2. Вимоги до змісту і оформлення звіту про практику

Результати проходження виробничої спеціально-технологічної практики студент оформляє як письмовий звіт. Він повинен мати чітку побудову, логічну послідовність, переконливу аргументацію, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій.

У звіті студент повинен висвітлити проведену роботу окремо по кожній дисципліні, зупинитись на всіх питаннях програми практики. У разі не виконання деяких із них необхідно пояснити причину.

По кожному розділу необхідно зробити висновок щодо стану справ з цього питання у господарстві на підприємстві), висвітлити передовий досвід з конкретних питань, або, в разі незадовільної роботи, подати рекомендації щодо поліпшення.

У звіт включаються титульний аркуш (додаток В); зміст (додаток Д), де зазначаються назви всіх розділів і підрозділів звіту; основна частина, список використаних джерел; додатки.

Основна частина звіту ділиться на розділи, перелік і послідовність яких визначається змістом програми практики. Загальний обсяг звіту не регламентується.

Звіт про практику оформляється державною мовою на стандартних аркушах А 4 рукописно, або на комп'ютері. Поля слід

залишати з чотирьох сторін аркуша: ліве - 30 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє і нижнє - не менше 20 мм.

Нумерація сторінок звіту повинна бути наскрізною, перша сторінка - титульний аркуш, на ньому номер сторінки не ставиться.

Якщо у звіті є рисунки і таблиці на окремих сторінках, а також додатки їх необхідно включити в наскрізну нумерацію.

Всі ілюстрації звіту, крім таблиць, позначаються словом «Рис.», і нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах розділу. *Наприклад, «Рис. 1.2. Схема організаційної структури підприємства».* Підписи виконуються під ілюстрацією.

Таблиці мають бути уніфіковані за формою, а цифрова інформація - вірогідною. Кожна таблиця має тематичний заголовок, що відображає її зміст.

Таблиці нумеруються аналогічно нумерації рисунків. Заголовок таблиці починається з великої літери і розміщується після слова «Таблиця», яке пишеться над лівим верхнім кутом таблиці.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку над нею пишуть «Продовж. табл.» (із зазначенням її номера).

Ілюстрації та таблиці розміщують так, щоб їх можна було розглядати без обертання сторінки, або з обертанням за годинниковою стрілкою, і розміщують після першого посилання на них у тексті.

При посиланні на таблицю вказують її номер і слово «таблиця» у скороченому вигляді, *наприклад, табл. 1.*

Кожну ілюстрацію, що міститься у звіті, необхідно супроводжувати коротким аналізом змісту і висновками. Кількість ілюстрацій визначається змістом звіту і повинна бути достатньою для того, щоб придати тексту ясність і конкретність.

Формули нумеруються арабськими цифрами. Порядковий їх номер зазначається у круглих дужках праворуч від формули.

У додатках наводяться форми статистичної звітності, допоміжні матеріали (проміжні математичні розрахунки, ілюстрації допоміжного характеру тощо). Кожний додаток починається з нової сторінки. В правому верхньому куті пишеться слово «Додаток». Він повинен мати тематичний заголовок. Якщо у звіті є два і більше додатків, їх послідовно нумерують арабськими цифрами (без знаку «№»), *наприклад, Додаток 1.*

Звіт оформляється за такою формою:

Коротка характеристика бази практики: термін проходження практики та коротка характеристика бази практики.

Аналіз власної роботи. У цьому розділі наводяться результати проходження практики з таких дисциплін:

- якість та безпечність сільськогосподарської, харчової та іншої продукції;
- стандартизація і сертифікація сільськогосподарської, харчової та іншої продукції;
- моніторинг і методи поліпшення якості сільськогосподарської, харчової та іншої продукції;
- управління якістю сільськогосподарської продукції та виробництва. Висновки. У висновках студент відмічає позитивні сторони та недоліки організації спеціально-технологічної практики і подає пропозиції щодо усунення недоліків з організації та керівництва виробничою практикою.

Список використаної літератури містить перелік літературних джерел та нормативних документів, які були використані при написанні звіту.

5. ЗВЕДЕНА ВІДОМІСТЬ ПРО РОБОТУ, ВИКОНАНУ СТУДЕНТОМ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗА ПРОГРАМОЮ ПІДГОТОВКИ СВО «МАГІСТР»

1.	Вивчення роботи фонду нормативних документів харчової промисловості	_____	шт.
2.	Опрацьовано стандартів на продукцію	_____	шт.
3.	Опрацьовано ДСТУ, ТУ	_____	шт.
4.	Опрацьовано міжнародних стандартів	_____	шт.
5.	Опрацьовано стандартів на методи контролю	_____	шт.
6.	Опрацьовано основоположних стандартів	_____	шт.
7.	Вивчення робіт сертифікації системи управління якості	_____	шт.
8.	Вивчення робіт відділів метрології	_____	шт.
9.	Вивчення процедур відділу атестація лабораторії	_____	шт.
10.	Вивчення підтвердження відділу відповідності	_____	шт.
11.	Прийняття участі в повірці засобів вимірювальної техніки	_____	шт.
12.	Прийняття участі в проведенні лабораторних випробувань	_____	шт.
13.	Вивчення плануючих документів з питань цивільного захисту	_____	шт.

6. ЗАХИСТ ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Оформлений звіт разом із заповненим щоденником студент подає на перевірку керівникові виробничої спеціально-технологічної практики від підприємства, який знайомиться зі звітом, підписує його на титульному аркуші (за умови позитивної оцінки), готує характеристику на студента. У характеристиці дається оцінка виконання програми практики, змісту і оформлення звіту.

В останній день практики звіт подається студентом на кафедру керівникові для перевірки і підпису.

У випадку наявності суттєвих відхилень від вимог щодо змісту і оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

Захист звіту приймає комісія, яку призначає декан і завідувач кафедри з числа викладачів з обов'язковим включенням до неї керівника практики від кафедри.

Наслідки захисту оцінюються за п'ятибальною системою на підставі якості виконання програми практики, оформлення звіту, ведення щоденника, відгуків керівників практики і відповідей студента під час захисту.

За результатами захисту виставляється диференційована оцінка, яка фіксується на титульному аркуші звіту, у відомості та заліковій книжці і враховується при призначенні стипендії нарівні з іншими дисциплінами навчального процесу.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно у період найближчих за навчальним планом канікул. Студент, який отримав негативну оцінку з практики в комісії, відраховується з університету.

Після захисту звіт про практику здається на випускаючу кафедру, а потім до архіву.

7. КРИТЕРІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ОЦІНОК

Оцінка	Критерії диференціації
Відмінно	Програму практики студент виконав у повному обсязі. Зміст і оформлення звіту і щоденника бездоганні. Характеристика студента позитивна. Повні та точні відповіді на всі запитання членів комісії під час захисту звіту
Добре	Несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту та щоденника. Характеристика студента позитивна. У відповідях на запитання членів комісії з програми практики студент допускає окремі неточності, хоча загалом має тверді знання
Задовільно	Недбале оформлення звіту і щоденника. Переважна більшість питань програми практики у звіті висвітлена, однак мають місце окремі неточності та логічні похибки. Характеристика студента в цілому позитивна. При відповідях на запитання членів комісії з програми практики студент відчуває себе невпевненим, збивається, припускається помилок, не має твердих знань
Незадовільно	Таку оцінку виставляють студентіві, якщо у звіті не висвітлено обов'язкові елементи програми практики або використані матеріали із звітів інших студентів. Характеристика студента, що стосується ставлення до практики і трудової дисципліни - негативна. На запитання членів комісії студент не дає задовільних відповідей

Додатки

Приклад оформлення щоденника спеціально-технологічної практики

Щоденник

виробничої спеціально-технологічної практики

студента _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

курс ____ група _____

Спеціальність 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка».

База практики (найменування, адреса)

Миколаїв – 20__

Приклад оформлення сторінки щоденника для робочих записів

Дата (період)	Зміст та результат виконання роботи	Підпис керівника від бази практики

Приклад оформлення титульного аркуша звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та біотехнологі**

Кафедра птахівництва,
якості та безпечності
продукції

Звіт**Про виробничу спеціально-технологічну практику**

студента _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Курс _____ група _____

Спеціальність 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна
техніка».

База практики (найменування, адреса)

Початок практики _____

Закінчення практики _____

Керівник практики від кафедри _____
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Керівник від бази практики _____
(Підпис) (Прізвище,
ініціали)

Захист звіту прийнято
комісією з оцінкою _____

Члени комісії:

Миколаїв 20__

Приклад оформлення змісту звіту практики

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗИ ПРАКТИКИ.....	
2. АНАЛІЗ ВЛАСНОЇ РОБОТИ	
2.1. Якість та безпечності сільськогосподарської та харчової продукції	
2.2. Стандартизація і сертифікація сільськогосподарської та харчової продукції	
2.3. Управління якістю сільськогосподарської продукції та виробництва.....	
2.4. Управління якістю у невиробничих та інших сферах діяльності	
2.5. Моніторинг та методи поліпшення якості сільськогосподарської та харчової продукції	
2.6. Аналіз систем менеджменту якості.....	
2.7. Аналіз економічної ефективності.....	
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ.....	

Навчальне видання

ПРОГРАМА

і методичні рекомендації виробничої спеціально-технологічної
практики для здобувачів вищої освіти СВО «Магістр»
спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна
техніка»
денної та заочної форми навчання

Укладачі:

Патрєва Людмила Семенівна

Стародубець Олексій Олександрович

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,2.

Тираж 25 прим. Зам. № __

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.